

ÅRSPLAN 2024-25

Børnehaven Himmel og Hav

Sundbyvestervej 37

2300 København S

Tlf. 32 55 62 63

E-mail: mail@himmeloghav37.dk

www.himmeloghav37.dk

Indhold

ÅRSPLAN 2024-25	1
VISIONER	4
BØRNEHAVENS TILHØRSFORHOLD, ADMINISTRATION OG BESTYRELSE	4
Bestyrelsesmedlemmer	4
Personale i bestyrelsen	5
ANSATTE	5
Ledelse	5
Stueetagen: Havfolket	5
1. sal: Himmelfolket	5
ÅBNINGSTIDER, LUKKEDAGE, FRIPLADS	6
Indmeldelse	6
Friplads	6
Udmeldelse	6
Forsikring	6
Åbningstider	7
PÆDAGOGISK MÅLSÆTNING	8
Det gode i det små	11
DEN STYRKEDE LÆREPLAN	12
Personalets definition på læring	12
Alsidig personlig udvikling	13
Social udvikling	14
Kommunikation og Sprog	16
Krop, sanser og bevægelse	17
Børn og kropsforståelse	18
Yoga	18
Natur, udeliv og science	19
Kultur, æstetik og fællesskab	20
DEN PÆDAGOGISKE DAGLIGDAG	21
Måltidet	21
Generelt omkring måltidet	23
Venskaber og fællesskabsfølelse	23
Ture	24
Digital dannelse	24

Aldersopsdeling	25
De mindste børn	25
De mellemste børn	25
De store børn	26
Overgange.....	26
Udsatte børn	27
Information og kommunikation.....	28
Beredskabsplan.....	28
Bussen.....	28
UNDERSKRIFTSBLAD.....	29

VISIONER

Vi ønsker at være et sted, hvor vi i samspil med forældre, kan sørge for at det enkelte barn danner et solidt fundament – der kan følge barnet op gennem livet.

Vores nøgleord er selvværd og livsmod. Vi ønsker at give børnene modet til at turde – at prøve, at være, at leve - ved at skabe rum for personlige sejre og give omsorg og råd når det ikke går som de vil.

Vi kan alt – vi skal bare lære det først.

Vi vil skabe rum for fordybelse og vise børnene at de selv kan skabe - og ikke kun være forbrugere - af kultur.

Vi ønsker at skabe en fællesskabsfølelse i børnehaven og for det enkelte barn - med træde ud i samfundet.

Denne fællesskabsfølelse er vigtig for, at det enkelte barn kan føle sig som en betydningsfuld del af både små og store fællesskaber, - som både giver og forpligter – og på denne måde blive starten på et liv som mennesker - der hviler i sig selv og føler sig som en del det samfund som omgiver dem.

BØRNEHAVENS TILHØRSFORHOLD, ADMINISTRATION OG BESTYRELSE

Børnehaven Himmel & Hav er en selvejende institution med driftsoverenskomst med Københavns Kommune.

Vi benytter administrationsselskabet FOBU med følgende funktioner:

Administration (regnskab og revision)

Kurstilbud (personale og bestyrelse)

Juridisk og psykologisk bistand

Bestyrelsesmedlemmer

Formand: Stine Rahr Bruzelius

Næstformand: Anni Riedel-

Lyngskær

Pernille Gliese Andersen

Hanne Cedergreen Bech

Mette Poulsen

Suppleanter:

Kristine Skriver Mortensen, Chili Christine Lanis Morales, Loa Opstrup

Personale i bestyrelsen

Sekretær: Leder Camilla Schaufuss

Personalerepræsentant: Pædagog Dorte Gjerluf

Forældrebestyrelsen er børnehavens øverste ledelse og har i samarbejde med ledelsen ansvaret for en række områder. Forældrebestyrelsen har bl.a. som en af sine overordnede opgaver at sikre, at der skabes trygge rammer for børn og personale i dagligdagen. Den godkender budgetter og regnskaber, er ansvarlig for økonomien og træffer, i samarbejde med Leder og medarbejderne, beslutninger om for eksempel lukkedage, økonomi og nye pædagogiske tiltag.

Som øverste ledelse har forældrebestyrelsen også ansvaret for en række områder af personalemæssig karakter. Forældrebestyrelsen har således ansvaret for udformning af sygefraværspolitik og lønpolitik for så vidt angår rammer og kriterier for tildeling af tillæg. Den orienteres om efteruddannelse af personalet m.v.

Derudover er Forældrebestyrelsen forældrenes talerør og viderebringer ris, ros, ønsker og behov. Det er dog væsentligt at understrege, at den vigtigste kontakt er den direkte kontakt mellem de enkelte forældre og personalet. Forældrebestyrelsen erstatter ikke denne kontakt, men drøfter emner af generel interesse for forældrene.

ANSATTE

Ledelse

Camilla Schaufuss Leder, ansat 37 timer d.15.6.2009 - uddannet pædagog

Stueetagen: Havfolket

Martin Mylius Jensen, ansat 32 timer d.3.4.2017- uddannet pædagog

Dorte Gjerluf Kristensen, ansat 31 timer d.1.12.2014 - uddannet afspændingspædagog.

Tenna Møller Tiedgen, ansat 34 timer d. 1.03 2022 – uddannet pædagog

Morten Hyldahl, ansat 12 timer d. 1.03 2022 – Pæd. medhjælper - har arbejdet i huset som vikar i mange år.

1.sal: Himmelfolket

Rasmus Engelbrecht, ansat 34 timer fra d.7.1.2020 - pæd.medhjælper.

Louise Hylleholt, ansat 31 timer d.1.2.2012 - uddannet pædagog

Cecilie Niebe, ansat 31 timer d. 14.5.2020, uddannet pædagog

Lene Schroeder Nielsen, ansat 25 timer d.1.3.2020 - uddannet socialpædagog

Øvrige ansatte:

Skolepraktikanter i 1 uges praktik

Virksomhedspraktikanter: Arbejdspraktik i 13 uger ad gangen

Tilkaldevikarer

Gårdmand, Ruben 3 timer ugentligt

Rengøring: Rengøringselskabet Den blå Diamant

ÅBNINGSTIDER, LUKKEDAGE, FRIPLADS

Indmeldelse

Foregår hos Københavns kommunes pladsanvisning.

Friplads

Oplysninger om hel eller delvis friplads fås ved henvendelse til socialcenteret Københavns kommune.

Udmeldelse

Udmeldelse skal ske gennem pladsanvisningen, med 1 måneds varsel til den sidste dag eller den 15. i måneden. Udmelding er dog ikke nødvendig, hvis barnet automatisk overflyttes til Kommunalt fritidstilbud

Forsikring

Der er tegnet følgende kollektive forsikringer, som børnehaven er omfattet af:

- Erhvervsforsikring
- Erhvervsansvarsforsikring
- Arbejdsskedeforsikring
- Bestyrelsesansvarsforsikring

Børnene skal være forsikret af forældrene.

Åbningstider

Vi har åbent mandag til torsdag kl. 7–17. Fredag kl. 7-16.

Københavns kommune har valgt at der skal holdes 9 lukke dage årligt, på de dage, der er færrest børn fremmødt. (d. 5. juni og d. 24. december er obligatoriske).

Samt sommerferielukning i ugerne 28-29-30.

Er der forældre, der har brug for pasning til deres børn på disse dage, skal de henvende sig til personalet, og der kan laves en pasningsordning i en anden institution. Undtaget d. 5. juni og d. 24. december, som er obligatoriske lukkedage.

PÆDAGOGISK MÅLSÆTNING

I Himmel og Hav ønsker vi at anerkendende pædagogik skal være fundamentet for vores pædagogiske virke. Anerkendende pædagogik definerer vi som:

- at det enkelte barn hver dag oplever at blive set, forstået og accepteret som det menneske, det er, med den baggrund og de intentioner det har.

I Himmel og Hav ser vi altid på, hvad det enkelte barn har behov for. Som del af den anerkendende tanke er erkendelsen af, at alle børn har forskellige behov og derfor ikke kan behandles ens. Det vil sige, at den pædagogiske tilgang skal tilpasses det enkelte barn.

Dette betyder i praksis, at den pædagogiske ramme kan variere fra barn til barn. Hvis vi f.eks. oplever, at et barn har svært ved at afkode, hvilke regler der gælder i børnehaven, vil reglerne for dette barn i en periode blive mere tydeliggjort. Dette har vi valgt at kalde dannelse, der for os betyder, at vi skaber sammenhæng mellem handling og konsekvens for barnet og dermed støtter barnets læring i at begå sig.

Dette kræver en stor indsigt i det enkelte barns baggrund, personlighed og udvikling og et godt forældresamarbejde.

Det opnår vi bl.a. ved at gennemgå børnenes trivsel på møder, daglig snak med forældre, samt pædagogiske dage, hvor vi arbejder med specifikke pædagogiske temaer.

At implementere en pædagogik i en institution og en personalegruppes kultur er en altid igangværende udviklingsproces, som vi løbende arbejder med.

Vores pædagogik kommer til udtryk i dagligdagen ved, at børn og forældre oplever:

Nærværende pædagoger: Personalet skal se, lytte og reagere på det enkelte barn. Dvs. have opmærksomhed på barnets dagsform, udvikling generelt, samt på hvordan barnets tilknytning er i forhold til personalet og børnegruppen. Børnenes trivsel tages løbende op til diskussion på ugentlige pædagogmøder og månedlige stue eller personalemøder.

Personalet er rollemøder for børnene og går forrest med en varm, engageret og respektfuld omgangstone – også personalet imellem. Privatsnak tager vi i frokostpauserne og ikke, når vi er sammen med børnene.

Når barnet starter i børnehaven, sørger vi for, at der er sat tid og personale af til at barn og forældre får en rolig og tryk introduktion til børnehavelivet.

Omsorg: Vi ønsker, at alle børn skal føle sig hjemme og værdsat, når de er i børnehaven. Vi bestræber os på at skabe en hverdag, hvor der er plads til at tage individuelle hensyn til det enkelte barns dagsform. Der er plads til en kop te, når man er lidt forkølet eller en lur på sofaen, selvom man er blevet stor. Omsorg ligger for os i at kende det enkelte barn og have øje for de særlige omstændigheder og vilkår der gør sig gældende for netop dette barn – sådan handler vi bedst og mest omsorgsfuldt. Hos os er det vigtigste ikke, at alle får lige meget - men at alle får det, de har brug for. Det betyder også at vi lærer vores børn at der er forskel på hvad man må og kan – vi bruger udtrykket ” det trænger han/hun til”

når der bliver spurgt ind om hvorfor eks. en må blive inde og andre skal ud – og vi oplever at børn er utrolig forstående overfor forskellige behov.

Respekt: Gensidig respekt er én af præmisserne for anerkendende pædagogik. Pædagogerne i børnehaven er rollemodeller og garanter for et respektfuldt miljø, som børnene kan udvikle sig i og lære af.

God omgangstone og respekt for hinanden er det, der skal præge vores dagligdag, og det er noget af det, vi sætter fokus på, når vi oplever, at der er brug for en ekstra indsats i børnegruppen. Respekt gælder også i forhold til børnehaven, inventar etc. som alle i huset skal passe på, inklusive børnene.

Udviklende miljø: Vi har indrettet børnehaven med tanke for, at der skal være rum og legezoner til børnenes lege - rolle leg, vild leg, fordybet leg, stille lege samt de faste daglige aktiviteter. Vi skal også have fleksibilitet, når vi har temauger og lign. Vi skifter løbende ud i legetøj og indretning således at vi skaber den bedste mulighed for udvikling, med udgangspunkt i den aktuelle børnegruppe.

I løbet af året arbejder vi med aldersopdelte grupper i længere eller kortere tid bl.a. i forbindelse med forskellige temauger. Disse perioder bruger vi til at have ekstra fokus på de enkelte gruppers udvikling, f.eks. i forhold til sprog.

Temaugerne bruger vi til at fordybe os i et emne og her får børnene mulighed for at tilegne sig ny viden og færdigheder.

Vi har "åbne døre", der betyder, at børnene har mulighed for at bruge hele huset og blive udfordret eller få opfyldt deres behov for f.eks. leg, voksenkontakt, stilletid etc. De åbne døre betyder også, at personale og børn kan trække på hinandens ressourcer og kompetencer.

Udendørs arbejder vi også for at kunne tilbyde børnene et miljø, der lige som indendørs giver plads til mange forskellige oplevelser og aktiviteter. Vi har indrettet vores legeplads og vores baghave, så de hver især opfordrer til henholdsvis rollelege og motorisk udfordrende leg og mere naturorienterede oplevelser.

Æstetisk miljø: Vi arbejder for, at børnehaven har et fysisk miljø, der er æstetisk og rummeligt, som afspejler børnenes hverdag og som er hyggeligt at opholde sig i – børnehaven er jo børnenes "hjem uden for hjemmet".

Vi arbejder tillige for et miljø, hvor børnene føler, at børnehaven er deres sted. Det gør vi bl.a. ved at være omhyggelige med indretningen og ved at være bevidste om, hvad og hvor meget vi hænger op på væggene. Vi er generelt altid opmærksomme på, at vi skaber den rigtige hverdag i børnehøjde.

Engagement i huset: Vi har i løbet af året en række aktiviteter hvor vi inviterer til at forældre kan engagere sig i huset f.eks. Høstfest, Lucia fest, julemorgenmad, bestyrelsesarbejde og arbejdsdage. Man er desuden altid velkommen til at tilbringe en dag i børnehaven.

Medejerskab: Vi vil gerne indpode en forståelse hos børnene om, at det er deres børnehave - og at de skal passe på den samtidig med at de kan være med til at præge den.

Medejerskabet gælder hele vejen rundt: Børnene, personalet og forældrene. Det er også forældrenes børnehave, når deres barn går i børnehaven.

Eksempler herpå:

- En pædagog sender et barn op til leder Camilla og bede om at få indkøbt flere byggeklodser, og Camilla godtager ideen. På den måde føler barnet sig set og hørt.
- Alle skal være fælles om at rydde op og gøre det fint sammen, før der er Høstfest.
- Vi taler om oprydning af skrald udenfor børnehaven, så dyrene ikke bliver syge af at spise plastic, og at vi passer på naturen.

I det store perspektiv tænker vi, at medejerskabsfølelsen kan være med til at skabe grobunden for en aktiv deltagende, samfundsborger.

Forældresamarbejde

Et godt forældresamarbejde er et grundelement i omsorgsarbejdet og noget, vi vægter højt. Ligeledes er opmærksomhed på barnets særlige behov og individuelle hensyn et grundelement i omsorgsarbejdet.

Medejerskab: Forældre skal opleve, at det også er deres hus og at de har medindflydelse på, hvad der sker. Forældrene er velkomne til at tilbringe en dag i børnehaven og måske bruger nogle af deres kompetencer sammen med børnene. I forbindelse med f.eks. temauger giver vi forældre mulighed for at byde ind hvis de har tid og lyst med f.eks. indsamling af materialer, besøg i familiens have etc.

Gensidig tillid og respekt: Arbejder vi for gennem forældresamtaler, højt informationsniveau og tid til daglig snak. Forældre og personale skal møde hinanden positivt og være ærlige og oprigtige. Forældre skal have tillid til, at de kan komme til os, med sårbare emner eller undren omkring praksis i børnehaven. Vi vil gerne lytte og tale om praksis eller andet omkring jeres børns dagligdag, da vi altid gerne vil blive klogere på forældres syn på børnehaven. Forældre er en ressource i forhold til samarbejdet om deres børn.

Alle familier er forskellige, og vi ønsker at skabe en kultur, der er imødekommende for alle familier, som har deres gang i huset. Samtidig har Himmel og Hav også en egen kultur, som er skabt med pædagogiske målsætninger og visioner for øje. Det er en vigtig del af vores målsætning for det gode forældresamarbejde, at familiekultur og børnehavekultur bliver sparringspartnere for det enkelte barns trivsel i børnehaven – også selvom der kan være forskelle.

Der findes i dag næsten uendeligt information og tilbud til forældre – i form af kurser, litteratur, eksperter og andre, som alle giver deres bud på den rigtige måde at være forældre på. Børns udvikling, trivsel og diagnoser fylder i samfundsdebatter.

Det kan være fint at søge inspiration – men vi oplever også, at det kan skabe en usikkerhed på, om man nu også gør det godt nok som forældre – og om ens barn udvikler sig normalt.

Alle familier er forskellige og det er kun jer, der kan være eksperter på lige netop jeres familie – med de betingelser, ressourcer og udfordringer som gælder for netop jer. Et barn udvikler sig i eget tempo og der er altid perioder, hvor man bliver udfordret som forældre – det er ganske normalt.

Vi pædagoger i Børnehaven har en bred viden og erfaring omkring børns udvikling generelt og – gennem vores daglige relation med jeres barn - også viden og erfaring, omkring netop jeres barn.

Vi er altid til rådighed for sparring – ligesom at I altid kan regne med, at vi kontakter jer hvis vi mener det er nødvendigt - og i næsten alle de samtaler vi har, omkring udfordringer som I og jeres børn står i – er det noget som vi sammen kan finde løsninger på.

Når vi holder samtaler, tager vi altid udgangspunkt i hvad vi ser i børnehaven – hvilke tiltag vi har gjort og hvilke udfordringer vi ser. Hvis vi mener at der er behov for at inddrage barnets hjemmeliv for at sikre trivsel, så søger vi at samarbejde omkring dette – men der er forskel på børnehaveliv og familieliv - og derfor kan I få inspiration fra det vi gør i børnehaven, men det I gør derhjemme behøver ikke at ligne det vi gør i børnehaven.

I samarbejde finder vi en vej for børnene.

Skulle det vise sig at Vi eller I mener at der er brug for det, så har vi nogle gode samarbejdspartner vi kan trække på – som psykolog, Høre tale konsulent etc.

Det gode i det små

Vi er et hus, hvor alle voksne kender alle børn. Alle har en relation til hinanden, og vi laver aktiviteter og tager på ture på kryds og tværs af alder og stuer.

Personalemæssigt giver det en lethed at samarbejde i en mindre flok, og det giver alle medarbejdere mulighed for at komme med deres input. Derudover kan vi også hurtigt aftale en hurtig indsats for et barn. Vi lægger fokus på diversitet i vores ansættelser, så man som barn har mange forskellige rollemodeller at spejle sig i. I det vi arbejder på kryds og tværs, har vi en tæt intern kommunikation, hvilket også smitter af på den gode, daglige stemning.

I et lille hus er der ikke så langt fra tanke til handling og vi kan derfor hurtigt skabe ændringer i rum efter børnenes behov. Hvilerum kan blive til action-rum eller omvendt, alt efter den aktuelle børnegrupes behov. På den måde er vi omstillingsparate og kan let tilgodese forskellige børns forskellige behov.

Vi har øje for, at vi hver især laver det, vi brænder for, og det smitter af på børnene. Vi kan forskellige ting, og det gør, at vi samlet kan løfte opgaven.

DEN STYRKEDE LÆREPLAN

Det er et lovkrav, at der i alle daginstitutioner udarbejdes læreplaner.

Personalets definition på læring

Vi forstår læring, som den proces, der sker, når barnet får erfaring - viden - indsigt og forståelse for - dels faktuelle ting og dels egne og andres handlinger gennem handling.

Vi arbejder med en hverdag hvor det enkelte barn får mulighed for læring i mange forskellige sammenhænge: den egenstyrede leg, som vi gennem indretning af både dagen og rummet forsøger at give optimalt forhold. - den voksenstyrede leg, hvor den voksne skaber rammer for leg med f.eks. sociale læringsformål, temaer hvor viden er i centrum, den undersøgende leg hvor voksen og barn går på opdagelse sammen.

Læring og udvikling er en løbende proces, der foregår både på et individuelt plan og i samvær med andre. Læring sker hele tiden og ikke kun ved planlagte aktiviteter.

I børnehaven får barnet mulighed for at tilegne sig sociale erfaringer i samvær med andre, og der foregår megen læring indbyrdes mellem børnene. Gennem legen bliver børnene socialiserede, og de lærer at agere i deres omverden.

Vores opgave som pædagoger er at støtte, inspirere og udfordre det enkelte barn i denne proces, under hensyntagen til det enkelte barns vilkår. Det er vores opgave at være opmærksomme på, om den læring, der foregår, er positiv og skabe forskellige læringsmuligheder for forskellige børn.

Det er kendetegnene for arbejdet med de pædagogiske læreplaner, at de er styret af et pædagogperspektiv. Det er pædagogerne, der sætter rammerne for hvilke aktiviteter, der sættes i gang samt målet herfor.

Vi arbejder med Læreplanen som en integreret del af vores pædagogiske hverdag og ser den som et redskab, som er med til at sikre høj kvalitet i vores pædagogiske arbejde.

Læreplanen skal indeholde følgende temaer:

- **Alsidig personlig udvikling**
- **Social udvikling**
- **Kommunikation og Sprog**
- **Krop, sanser og bevægelse**
- **Natur, udeliv og science**
- **Kultur, æstetik og fællesskab**

Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at:

- Alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af alder, køn samt social og kulturel baggrund.

Der findes samspil og tilknytning dels mellem børn og det pædagogiske personale dels børn og børn imellem. Dette skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I børnehaven skal det enkelte barn have mulighed for at udvikle personlige kompetencer indenfor fællesskabets rammer.

Vi støtter barnets udvikling af personlige kompetencer ved at tilstræbe at have bredest mulig forståelse for og indsigt i det enkelte barns livsomstændigheder og personlighedstræk.

Dette opnår vi ved at have en god dialog med både barn og forældre samt dialog personalet imellem. Vi planlægger vores pædagogiske tilgang herefter i forhold til det enkelte barns behov.

Det betyder, at vi i vores hverdag og planlægning giver plads til, at alle børnene er forskellige, men skal kunne indgå i et fællesskab.

Det betyder også, at vi har respekt for, at børnene har forskellige behov, og at vi tilstræber at efterleve disse behov inden for vores rammer. F.eks. har vi plads til at børn kan sove til middag, hvis der er behov for det.

Ture og aktiviteter bliver planlagt ud fra de enkelte børns behov og udvikling samt med tanke på at understøtte relationer.

F.eks. kan en tur handle om at knytte bånd mellem en lille gruppe børn. Det betyder, at man vil opleve at børnene må og bliver tilbudt forskellige ting efter behov og udvikling.

Det er en vigtig del af vores pædagogiske grundlag, at børnene i børnehaven oplever, at de bidrager til og er en del af hverdagen i børnehaven, som jo er deres. Vi mener, at det er en vigtig vej til et godt selvværd og en god selvforståelse, at det enkelte barn oplever at være medansvarlig og medskabende i eget liv og hverdag.

Dette betyder i praksis, at vi forsøger at inddrage børnene i så mange af hverdagens aktiviteter som muligt efter behov og evne, så de oplever at mestre noget, som er vigtigt for deres egen og børnehavens hverdag. Det kan være praktiske ting som rengøring, vedligehold af legeplads, forberedelse af fester etc., eller det at opleve sig selv som modig eller en omsorgsfuld ven.

Vi er opmærksomme på det enkelte barns behov og udvikling i forhold til konflikthåndtering og støtter barnets evne til at sætte ord på og give udtryk for følelser og behov, både i den daglige kontakt med voksne og andre børn, samt i leg og andre aktiviteter.

Vi forholder os til "zone for nærmeste udvikling" for det enkelte barn, således at de krav vi stiller er opnåelige for det enkelte barn – det vil sige at vi, når vi kigger på det enkelte barns udvikling og evt. tiltag som vi mener barnet kunne have gavn af, laver delmål således at barnet kan opleve egen udvikling som en succes, selv når det er udfordret. Pædagogerne i børnehaven er rollemodeller for børnene, og vores erfaring er, at tydelighed i kommunikation fra os er essentielt for en god læring og udvikling hos det enkelte barn.

Vi har stort fokus på, at børnene skal blive selvhjulpne, f.eks. i forhold til selv at kunne klæde sig på og rydde op efter et måltid. Hermed får barnet lov at opleve, at det "kan selv".

Social udvikling

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at:

- Alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Fællesskaber dannes, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.
- Alle børn skal føle at de kan bidrage til og er forpligtiget til at tage vare på fællesskabet- med blik for alder og evner. Det handler både om inklusion men også om dannelse i forhold til det at være en del af et fællesskab.

Vi forsøger i alt pædagogisk arbejde vi laver, både at forholde os til den aktuelle børnegruppe men også tendenser i samfundet.

De seneste år har den offentlige debat handlet om stigende antal børn med angst og dårlig trivsel i bl.a. skoler.

I børnehaven oplever vi at der er større behov for fokus på det at indgå i et forpligtende fællesskab. Det handler både om børn, der er usikre på om de har noget at byde ind med som individer i fællesskabet - men også om børn der ikke oplever at de er forpligtigede i forhold til fællesskabet.

Dette ønsker vi at imødegå med en pædagogisk hverdag med stor fokus på social udvikling for den enkelte og i fællesskab.

Vi arbejder for at børnehavens miljø er baseret på gensidig respekt, tillid og hjælpsomhed, og vi arbejder målrettet for at udvikle en større fællesskabsfølelse i børnegruppen.

Vi tænker, at denne fællesskabsfølelse vil give et bedre kammeratskab blandt børnene og en større ansvarsfølelse for alle børn i børnehaven, mindre drillerier, større ansvar og respekt for børnehaven og børnehavens ting, nye ideer til børnehaven osv. Altså en større social forståelse og kompetence hos det enkelte barn.

Vi arbejder med begrebet "børnehave-ven": De fleste børn har en mindre gruppe børn i børnehaven, som de betegner som venner, dvs. dem, som de leger med i det daglige. Vi har arbejdet for at gøre det fællesskab, som det enkelte barn har med alle børnene i

børnehaven, mere tydeligt ved at bruge ordet børnehave-ven. Det vil sige, at vi har sat fokus på, at man også kan have omsorg for dem, som ikke er ens nære venner, men en del af ens børnehave-venner. Det kan f.eks. være ved at trøste hinanden eller inkludere hinanden i leg.

Vi har desuden en tradition, der skal styrke det store fællesskab yderligere. Inden vi tager imod nye børn, afholder vi et "børnehaveven-kursus" for den kommende gruppe af de store børn, hvor vi har fokus på det at være en god børnehaveven for de nye børn som starter, f.eks. hjælpe med praktiske ting såsom at vaske hænder og hjælpe til med at finde legekammerater etc. Dette skaber et bånd mellem aldersgrupper og en ansvarsfølelse i forhold til fællesskabet.

Børnene lærer at passe på børnehavens ting og være medansvarlige for deres egen børnehave, dvs. at de skal være deltagende i oprydning, vedligehold og desuden er ansvarlige for at udbedre skader, hvis de er med til at forvolde dem, eksempelvis at vaske væg, hvis de har tegnet på den. Børnene skal føle og mærke, at det er deres børnehave, og at de skal passe på den.

Denne fællesskabsfølelse er vigtig at plante i børnene - også på sigt - hvor den vil styrke omsorgen for hinanden og omgivelserne på børnenes vej videre ind mod voksenlivet.

For at samværet mellem så mange børn kan fungere, er det vigtigt, at børnene giver plads til hinanden, og at de f.eks. kan vente på, at det bliver deres tur. Vi er opmærksomme på, hvor i vores dagligdag vi kan skabe rum for læring i forhold til dette. Samling, i forskellige former, er en del af de faste aktiviteter hvor vi øver at holde fokus og give plads til hinanden og omkring måltidet er der også god plads til at øve sig i at være fælles om noget og at give plads og vente.

Vi arbejder med forskellige måder at tydeliggøre fællesskaber for det enkelte barn. Det kan være i små fællesskaber f.eks. ture hvor vi altid har det sociale som et af målene for tur. Det er de store fællesskaber vi f.eks. har omkring løbeklub og fælles historiefortælling. Vi vil gerne arbejde for at tydeliggøre hvad det indebærer at være del af et fællesskab og derfor vil vi fremover arbejde endnu mere med at sætte lys på der hvor det enkelte barn kan bidrage til fællesskabet – ud fra barnets kompetencer eller de opgaver der er i børnehaven f.eks. at være duks, bage boller til eftermiddagsmaden etc.

Vi arbejder med at italesætte at vi alle har forskellige behov og derfor kan få forskellige tilbud, for at lære børnene at vi ikke alle skal have lige – men det vi har brug for – dette italesætter vi ved at bruge udtrykke "at trænge til" eks: en gruppe børn skal på legepladsen, men et barn har sovet dårligt, er træt og får lov at blive inde. Det kan godt virke uretfærdigt på nogle børn men vi oplever at når vi italesætter at " det trænger han til" så kan børnene godt rumme forskelligheden.

Kommunikation og Sprog

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at:

- Alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Alle børn opnår erfaring med at kommunikere og sprogligøre tanker og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I børnehaven har vi fokus på sprogstimulering i det daglige. Vi læser dagligt historier med børnene og både i små og store grupper. I huset bruger vi også musik som et led i børnenes sprogtilenelse, hvor vi også selv er medskabere af det musiske univers. Samtidig opfordrer vi også børnene til at lege med sproget og bruge det kreativt - vi læser og leger med rim og remser. Vi bruger mytologiske figurer og historier i vores hverdag, for at inspirere børnene til selv at digte og udforske sproget i fortælling, samt finde modet til at indtage fortællerrollen, og på den måde opleve sig selv som en der kan bidrage ved hjælp af sproget.

Vi opfordrer til dialog og til, at de bruger sproget aktivt både i leg og når der skal løses konflikter og indgås kompromiser, fx er børnene meget glade for at lege "gæt et dyr", hvor det gælder om, at de skal komme med ledetråde om dyret, således at de andre kan gætte det.

Vi lægger vægt på, at de lærer at lytte til hinanden, og at de også lærer at aflæse hinandens kropssprog og være tydelige med deres eget, da børn lægger lige så meget mærke til kropssproget som det verbale sprog. Vi støtter børnene i, at udtrykke deres følelser ved at hjælpe dem med at sætte ord på dem. Vi arbejder desuden selv med at være tydelige i vores kropssprog. Så når vi fortæller glade nyheder, ser vi glade ud og når vi snakker alvor, så ser vi alvorlige ud.

Vi hjælper børnene til at italesætte sig selv på en positiv måde – f.eks. kan "det kan jeg ikke" – mødes af den voksne med "du har bare ikke lært det endnu" og på denne måde arbejder vi på at alle børn får et positivt narrativ om egen person og formåen.

Vi minder hinanden om ikke at snakke i for lange sætninger og med for mange ord, og samtidig er vi i hverdagen bevidste om, at vælge ord, der udvider børnenes ordforråd og udfordrer deres forståelse, med blik for alder og udvikling. Når vi snakker med børnene, er vi bevidste om, at stille åbne spørgsmål, som giver børnene mulighed for refleksioner og at øve sig i at formulere sig.

Vi forholder os også til Sproglig dannelse – det vil sige det vi siger til hinanden og om hinanden, bandeord etc. Der kan være forskel på hvad man må sige i de forskellige hjem og det giver god anledning til at tale om hvad sprog og ord kan gøre ved os, og hvordan sprog kan bruges.

Vi har et lånebibliotek, hvor forældre har mulighed for at låne bøger med hjem fra børnehaven. Disse bliver løbende udskiftet således at de hele tiden er relevante i forhold til børnegruppen interesser og aldre.

Generelt er det skrevne sprog tilgængeligt i huset, for de børn der er nysgerrige på det, både i form af tilgængelige bøger, alfabeter samt skrevne ord omkring os, f.eks. skilte.

Når vi - eller forældre vurderer - at et barn har brug for det, laver vi sprogtest og samarbejder med vores høreTale konsulent. Hvis der er behov, sætter vi en fokuseret indsats igang.

Krop, sanser og bevægelse

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at:

- Alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Alle børn udforsker krops og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortroglige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse

Børn lærer og begriber verden bl.a. gennem kroppen. Derfor er det vigtigt, at de får mulighed for at bruge kroppen.

Vi forsøger at skabe en hverdag, hvor bevægelse er en del af vores faste aktiviteter.

Én gang om ugen har vi "løbeklub". Løbeklub har eksisteret i mange år i børnehaven og vi evaluerer løbende på om vi rammer rigtigt med den form vi har valgt. Det pædagogiske mål med løbeklubben er at lære børnene ,at det at røre sig og få pulsen op, er en af hverdagens "opgaver" – nogle gange har man mere lyst end andre men sammen klarer vi den. Desuden er løbeklub noget vi bruger til at understøtte det store fællesskab – alle deltager og alle hepper på hinanden.

Løbeklubben forgår således : Alle børn og voksne varmer først op med en samling og sang på legepladsen. Derefter løber børnene i aldersopdelte grupper til en sang som de selv har valgt, i hver gruppe. Vi løber runder på legepladsen. Når sangen slutter så er det den næste gruppes tur. Mens en gruppe løber er det de andre gruppers opgave at heppe. Når vi har løbet mærker vi efter om vi fik pulsen op.

Vi laver desuden forskellige motoriske lege både ude og inde, samt ture til steder, der kan udfordre det kropslige. Børnene skal opleve, at det både er sjovt og udfordrende at være fysisk aktive, fordi vi ønsker, at de skal tage denne forståelse med sig - også efter deres tid i Himmel og Hav. Derfor stræber vi efter at skabe det legende, glædesbetonede bevægelsesfællesskab, hvor børnene ønsker at deltage, fordi det er glædesfyldt, og hvor man kan opleve at flytte sine grænser for hvad man kan og tør. Hvis vi oplever at der er et barn som er udfordret så sørger vi får at lave en ekstra indsats.

De fleste børn vil automatisk bruge kroppen, hvis der er plads til det, og vi har indrettet stuerne således, at vi kan omrokere alt efter hvilken aktivitet, der er i gang.

Det kan være brydekampe i pudrummet, forhindringsbane med alle taburetterne eller hængekøjer under bordene.

På legepladsen bruger børnene de forskellige legeredskaber, der er bygget så der er udfordringer for alle aldre, og vi er også heldige at have klatretræer samt en boldbane, som bliver brugt dagligt. Hvis vi observerer, at et barn ikke er så fysisk aktivt, går vi ind og støtter og opmuntrer barnet til bevægelse.

Vi arbejder med at bevidstgøre børnene om forskellige kropslige tilstande – ro, høj aktivitet, overgange etc. ved at skabe stemningsfællesskaber. Efter løbeklub mærker vi hvordan hjertet slår hurtigt, vi slutter Yoga af med afslapning hvor kroppen kommer i ro og når vi skal ud at vaske hænder inden frokost taler vi om hvordan man står når man er i kø.

På denne måde lærer børnene at mærke hvilken kropsstemning de er i – i en given aktivitet og vi kan tale om hvilken kropsstemning der passer hvornår.

I vores aldersopdelte grupper – hvor vi mødes en eller to gange om ugen, indgår aldersvarende motoriske aktiviteter sammen med de andre ting vi laver i grupperne. Således får vi løbende et overblik over, om vi når alle børn med de aktiviteter vi tilbyder, og om der er brug for en særlig indsats.

Børn og kropsforståelse.

Børn er nysgerrige på kroppe og kønsforskellene og undersøger og kigger. Derfor arbejder vi også i perioder med krop og kropsbevidsthed gennem leg, tegning, bøger og snakke. Børns seksualitet er meget forskellig fra voksnes og kan nogle gange være svær for voksne at håndtere. Vi arbejder med at børnene får et naturligt forhold til egne og andres kroppe og grænser uden at gøre det til noget unaturligt, samtidig med at vi lærer dem at passe på sig selv og hinanden.

Yoga

Hver uge har vi yoga på programmet – enten inde eller ude.

Målet med yoga er at styrke muskler, øve balance og smidighed sammen med kropskendskab, rim og remser og sange. Vi slutter altid af med den sovende yogi (afslapning) og fælles oprydning. Aktiviteten er bygget op med en velkendt start og slut. Vi bestemmer de første øvelser, og børnene kan frit vælge en øvelse hver fra bogen "Lyt til Løven". Her er der en yogaremse til hver øvelse.

Derudover lærer børnene at vente på tur. Vi styrker fællesskabet og samarbejde med kropskontakt, da der indgår øvelser, hvor alle er med sammen samt to og to.

Vi har yogamåtter, som giver mulighed for sit eget "rum". Om sommeren har vi bare tæer og på virkelig varme dage har vi yoga udenfor.

Yoga til børn kan:

- Støtte kropsbevidsthed og motorisk koordination.
- Afspænde kroppen og give bedre søvn
- Berolige sindet og "klare" hjernen

- Forbedre og støtte opmærksomhed og koncentration
- Vedligeholde en smidig og stærk krop
- Stimulere det talte sprog
- Støtte følelsesmæssig udvikling og selvkontrol
- Styrke samarbejde mellem sanserne

Yoga er som udgangspunkt et frivilligt tilbud, så de børn, der deltager, er motiverede og glade. Oplver vi at et barn ville have gavn af at deltage men ikke selv vælger det til, så kan det blive en voksenbestemt aktivitet – italesat på en positiv måde

Natur, udeliv og science

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at:

- Alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundenhed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse af en bæredygtig udvikling.
- Alle børn aktivt observerer og understøtter naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Vi lægger stor vægt på, at børnene kommer ud at lege hver dag. I vintermånederne er børnene (undtagen sovebørnene) mindst en til to timer hver dag mellem klokken 12-14. Det meste af året foregår en stor del af vores dag på legepladsen og på ture.

På legepladsen foregår der mange aktiviteter. Der bliver gynet, leget med sand og vand klatret i træer, leget rollelege, spillet fodbold, leget fange-, gemme- og sanglege, bygget huse, cyklet, tegnet med kridt og meget andet. Alle aktiviteter som stimulerer sanser og udvikler både motorisk men også socialt og personligt.

Vi er på legepladsen og på tur i alt slags vejr, og på den måde følger børnene naturligt med i årstidernes skiften.

Vi bruger turene til at udforske naturen samtidig med at ture er en god måde at styrke fællesskabet i en mindre gruppe

Når vi er afsted, oplever vi børnenes glæde ved at være ude, deres fordybelse i planter og dyr og deres brug af kroppen.

Hvert år deltager hele børnehaven i temaet "naturuger" hvor vi sætter fokus på naturen på vores legeplads samt på ture, og således undersøger naturen både ude og hjemme. Det er en stor oplevelse for alle, og er med til at give både en naturoplevelse og et styrket fællesskab for alle. Vi bruger figuren "Hr. Nøddesbo"- et egern- som middel til at skabe motivation og fællesskab hos børnegruppen omkring naturugen. Vi bruger "Skovens Garde" – et fællesskab som alle børn er med i, til at markere at vi som gruppe engagerer os i at passe på naturen og miljøet, bl.a. ved at passe godt på de dyr vi finder i naturen, samt skralde indsamling.

I forårs- og sommermånederne sår og planter vi krydderurter, grøntsager og blomster på legepladsen. Vi er så heldige at have mange frugtræer på legepladsen, og dem plukker vi af hele sensommeren. På denne måde oplever børnene begrebet "fra jord til bord" på tætteste hold.

I efteråret holder vi høstuger, hvor vi arbejder målrettet med fra jord til bord – vi bruger to uger på at høste, både egen frugt og grønt men også hos de børn, der har lyst og noget at høste hjemme hos dem selv. Vi har fokus på hvor forskellige mad kommer fra og laver smage værksteder og prøver nye madvarer. Vi slutter af med en høstfest for børn og forældre, hvor maden er lavet af børnene.

Dette tema er med til at skabe madmod og maddannelse, når vi bruger det vi høster til at lave mad med.

Vi arbejder med Science i form af både temaer - som naturugerne, hvor vi i forskellige værksteder undersøgte vand, vind og solenergi, samt i dagligt tilgængelige aktiviteter som bl.a. en vejr station hvor børnene selv kan undersøge vejret.

Kultur, æstetik og fællesskab

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte at:

- Alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever at egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Alle børn får forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuer og aktive deltagerer, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaring med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Vi har året igennem planlagte temaer og faste traditioner som f.eks. naturuger, og vi laver de traditionelle aktiviteter, som hører sig til; eksempelvis fastelavn og Luciaoptog. Ved disse temaer går vi i dybden med forskellige kreative teknikker og materialer.

Vi har til daglig et varieret udvalg af beskæftigelsesmaterialer, som flittigt bliver brugt til at tegne, klippe og klistre. Vi tilbyder desuden konstruktionslegetøj som Lego, plus-plus, byggebrædder på legepladsen etc. Målet med vores kreative aktiviteter er at give børnene en glæde ved- samt færdigheder til at udtrykke sig på forskellige måder med forskellige og anderledes materialer.

Børnenes æstetiske udtryk bliver brugt i børnehavens indretning og styrker medejerskabet hos den enkelte.

Musik og sanglege: Sang er en del af børnehavens kultur. Sange og sanglege giver en fornemmelse for sprog samt en oplevelse af at være del af et fællesskab. Børnehaven har sine egne sange der understøtter børnehavens kultur og aktiviteter f.eks. en "løbeklub" sang som alle synger før vi løber. Hver måned har vi "månedens sang" som vi lærer og synger i fællesskab.

Fælles fortælling: En gang om ugen har vi et fortælleværksted, hvor en voksen eller et barn og en voksen improviserer en fortælling for resten af børnehaven. Vi bruger fortælling som kulturskaber og som redskab til at styrke det enkelte barns egen fortælling samt fællesskabet. Vi har i huset en løbende fælles fortælling – om egernet Hr. Nøddesbo, som skriver til os i forbindelse med naturuger og beder os om hjælp, samt om nissen Torben og hans ven Klistermusen, der bor i børnehaven hele julen. Disse fortællinger deles af alle og giver en fælles ramme for alle børn i huset.

Børnemuseum: Her får det enkelte barn eller en gruppe af børn mulighed for at dele en interesse med resten af børnehaven: En bestemt interesse illustreret med ting enten hjemmefra eller fra børnehaven f.eks. Star Wars, udstilles i en periode, fulgt op med en lille præsentation af dem, som udstiller. Dette giver mulighed for at barnet kan dele en personlig interesse og for resten af gruppen, mulighed for at øve sig i at spørge nysgerrigt ind til et andet menneske.

Andre gange er det et fællestema hvor alle bidrager med eget perspektiv f.eks. “mit ynglings sted i børnehaven” eller “hvordan er man en god ven”

Jul: En af de faste kulturelle aktiviteter i huset er Jul – I julemåneden har vi ekstra fokus på det store fællesskab – forældrebestyrelsen arrangerer at forældre laver morgenmad hver dag i december, vi har daglige samlinger med sang og historiefortælling og vi går Lucia på vores venskabsplejehjem

På denne måde bliver julen både en tid hvor vi hygger med vores eget lille fællesskab – bager, klipper julestads etc. men hvor vi også kigger ud i samfundet.

DEN PÆDAGOGISKE DAGLIGDAG

Måltidet

Måltidet er der hvor vi mødes for at spise – og det er også en platform for godt pædagogisk arbejde.

Rent praktisk så ser vores måltider sådan ud:

- Kl. 7-8: Morgenmad for dem der har behov.
- Kl. 9: Rugbrød med smør til dem der er sultne.
- Kl. 11.15: Madpakker – Vi starter med at vaske hænder. Alle børn har faste pladser ved 3-4 borde på hver stue. To af de store børn er, på skift, dukse og sørger for at dele kopper og madkasser ud. Når alt er delt ud, tager vi tempelklokkerne ud og når der er ro – slår dukkene med klokken og siger ”værsgo”
- Kl. 14: Eftermiddagsmad også kaldet Frugt. Det kan foregå på to måder:

Fælles frugt – alle børn sidder ved tre borde i det forreste rum på hver stue. Vi starter med bøger på bordene, som børnene kan læse i, mens alle børn kommer fra garderoben, får

vasket hænder og finder ind til bordene. Duksene deler frugt, kopper etc. ud. Børnene skal sørge for at fadene kommer rundt til alle ved bordet. Inden vi spiser er der ro og der slås med klokkerne igen.

Cafe frugt: Der spises frugt ved et enkelt bord og børnene kommer på skift og spiser, når der er plads. Der er en pædagog ved bordet under hele måltidet – som sørger for god stemning og at alle får spist. Denne måde giver mulighed for mere fordybet leg og at dem som ikke er så sultne når vi kommer ind fra legepladsen kan vente lidt.

Måltidet indeholder mulighed for at arbejde med bl.a.:

- Sprog: i de små spise grupper er der mulighed for at fokusere på sprog f.eks. rim og remser, sproglege, differentieret læring samt sprogligt samspil med andre.
- Læring: udveksling af viden om hinanden og verden. Sociale evner som at give plads til hinanden og lytte til hinanden.
- Relationsdannelse: Ved bordet mødes vi om et fælles tredje, vi har tid til samtale, måltidet fungerer som en slags samling hvor vi øver os i at være et fællesskab, mulighed for at understøtte nye relationer eller styrke eksisterende.
- Kultur og Dannelse: om bordet er der en kultur der bla. understøtter rammer og normer for hvordan vi spiser med hinanden. Der kan udveksles forskelligheder eller ligheder i forhold til madkultur og meget andet, i samtale. Der er mulighed for at kunne spejle sig i andre.
- Praktisk struktur: Vi arbejder løbende med hvordan børnene placeres i grupper og i rum. Det har en betydning i forhold til at skabe venskaber, give mulighed for positiv spejling i andre, give ro til det enkelte barn så det får mest muligt ud af måltidet.
- Madkultur: Mulighed for at tale om fra jord til bord og bæredygtighed - vi skraldesortere plastik og madaffald.

Måltidet er et tidspunkt på dagen hvor man ikke skal tage stilling til hvad man skal eller hvem man skal være sammen med – det kan give ro. Der er mulighed for fordybelse.

Ved måltidet er der krav om at skulle tilpasse sig en ramme. Det er et fællesskab hvor man ikke selv har valgt hvem man er sammen med og derfor kan øve sig i at være nysgerrig på andre end dem, man selv vælger at lege med. Man øver sig i at tage hensyn til andre så det er et rart miljø for alle omkring bordet.

Den voksne italesætter udvikling i gruppen og det enkelte barn, i forhold til det at indgå i et fællesskab.

Den fælles bevidsthed i gruppen understøttes ved at man kan:

- Snakke om oplevelser – genopleve sammen.
- Forberede det der skal ske f.eks. lege, aktiviteter.
- Åbne op for andre legemuligheder etc.
- Italesætte succeser.
- Introducere pædagogiske temaer og følge op.
- Italesætte strukturene

Spise grupper

I perioder vælger vi at børnene sidder aldersopdelt – her kan vi have fokus på at stille aktivt andre børn. Vi er meget bevidste/opmærksomme på at styrke børnenes venskaber.

For at give børnene mulighed for at have indflydelse på deres egen dag i børnehaven, har vi valgt at arbejde med åbne døre. Børnene har med de åbne døre alderssvarende krav og samtaler etc. er mere målrettet den enkelte aldersgruppe.

Når vi sidder i blandede aldersgrupper er der fokus på kultur overlevering og det at lære af hinanden, mellem forskellige aldre, samt det at have øje for hinandens forskelligheder og hjælpsomhed børnene imellem.

Pædagogens rolle ved måltidet

Pædagogen er vært ved bordet – og er ansvarlig for at alle føler sig inkluderet i fællesskabet omkring bordet, samt at inddrage alle i samtalen og samtidig kunne give plads til at børnene selv kan komme på bane. Når der er et sprogligt fokus er den voksne ofte mere styrende. Andre gange kan der være fokus på at øve sig smalltalk – hvor der ikke er fokus på det store fællesskab omkring bordet, men hvor børnene kan øve sig i at tale med sidemanden.

Generelt omkring måltidet

Vi tror på, at børn generelt er selvkontrollerende i forhold til deres appetit, og vi går derfor ikke ind i, hvor meget det enkelte barn spiser, medmindre der er en speciel problematik i forhold til dette.

Sukkerpolitik: Sukker har vi et naturligt forhold til. Der må gerne være forskel på hverdag og fest, så vi begrænser sukker, slik og kager i hverdagen og bruger det ved festlige lejligheder. F.eks. er der slik i fastelavnstønden og julegodter i julemåneden.

Vi mener, det er en vigtig del af maddannelse at beskæftige os med forskellen på "festmad" og hverdagsmad, da barnet således får mulighed for en begyndende forståelse for balanceret kost og gode kostvaner gennem viden – og ikke gennem afholdenhed.

Venskaber og fællesskabsfølelse

Når man går i børnehaven Himmel og Hav, er man børnehave-venner med alle. Måske bedste venner med nogle enkelte. Det er vigtigt for børnene, at de føler, de har venner og er en del af fællesskabet i børnehaven. Når et barn starter, er det helt naturligt, at det skal bruge noget tid på at observere de andre børn og først når det er trygt, søger det aktivt andre børn. Vi er meget bevidste om at styrke børnenes venskaber. For at give børnene mulighed for at have indflydelse på deres egen dag i børnehaven har vi valgt at arbejde med åbne døre – det vil sige at selvom man hører til en stue så kan man bevæge sig frit i huset, det meste af dagen. Børnene har med de åbne døre

mulighed for at danne og dyrke venskaber på tværs af stuerne. Dermed får de også et godt kendskab til hele personalegruppen. Omvendt har personalegruppen et godt kendskab til alle børn. Det betyder, at der er flere øjne på børnene, så vi får et mere nuanceret billede af det enkelte barn. Vi giver børnene plads og rum til at dyrke venskaber ved f.eks. at lade dem lege uforstyrret af andre børn. Når børnene skal inddeles i grupper til en aktivitet, tænker vi i venskaber, eksisterende eller muligheden for nye. Vi viser børnene, at vi anerkender vigtigheden af at have venner, og vi snakker med dem om, hvordan man er en god ven.

Vi ønsker et børnemiljø, hvor alle børn føler sig ansvarlige for hinanden, også dem, som ikke er ens nære legekammerater.

Vi sørger for at skabe oplevelser, der styrker fællesskabet, vi sætter ord på i den daglige kontakt med børnene, og vi arbejder med begrebet "børnehaveven". At være børnehaveven betyder, at man hjælper og drager omsorg for hinanden på tværs af alder, stue, køn.

Vi samarbejder med plejehjemmet Hørgården – dette giver os mulighed for at udvide fællesskabet i børnehaven til også at inkludere mennesker som ikke "ligner" os selv. Vi oplever at børnene har stor glæde ved - og evne til - at møde de ældre og forstå de hensyn som de har brug for. Når vi kommer hjem efter et besøg taler børnene om de ældre som "vores venner"

Forpligtende fællesskab.

Med "forpligtende fællesskab" mener vi forståelsen af, at vi som mennesker altid bidrager til det fællesskab vi indgår i, på forskellige måder. Vi ønsker at understøtte det enkelte barns begyndende forståelse af hvordan det bidrager til - og kan bruge det fællesskab som børnehaven – og miljøet omkring os er. Derfor forsøger vi altid at skabe mulighed for at det enkelte barn kan bidrage, ved at planlægge aktiviteter hvor der er mulighed for at lykkes eller bruge nogle af de styrker man har. Ligeledes sætter vi også krav til at man bidrager f.eks. når der skal ryddes op på legepladsen hver dag

Ture

I Himmel og Hav tager vi som regel på ture et par gange om ugen. Formålet er at få nogle nye oplevelser og erfaringer i fællesskab med andre. De fleste ture foregår ude i naturen eller til lokale legepladser. På ture indgår trafiktræning som en naturlig del. Børnene lærer, at de skal stoppe ved kantstenen, og de bliver øvede i at være opmærksomme på trafikken, og de lærer at gebærde sig i offentligheden.

Digital dannelse

I Himmel og Hav bruger vi iPad'en som en medspiller i de allerede igangværende pædagogiske aktiviteter, hvis vi mener, den kan give noget ekstra. Det kunne fx være i naturugen, hvor vi kan søge viden i øjeblikket, eller at børnene skal lave en film med skoven som kulisse. Vi bruger den også til vores sprogarbejde, hvor børnene i en legende ramme fx skal lave deres egne puslespil. Her tager de billeder og indtaler, hvad der er på billedet.

Aldersopsdeling

De mindste børn

Når man starter i børnehaven, er der mange nye ting, som skal læres: Husets indretning – dagens rytme – nye regler – nye børn og voksne m.m. Barnet skal finde sin plads i gruppen og lære de sociale spilleregler. Det er vores erfaring, at de treårige børn rimeligt hurtigt bliver trygge ved at være i børnehaven og at sociale kompetencer og relationer udvikles i individuelle tempi. Det sker bl.a. i den tætte relation med pædagogerne og ved at være sammen med, se på og kopiere de andre børn.

En til to dage om ugen mødes de mindste, på tværs af stuerne. Her starter vi som regel med en forhindringsbane, og når alle er kommet, holder vi en samling, hvor vi starter med en navneleg og slutter med afslapning. Vi laver bevægelseslege, mens vi synger. Vi bruger redskaber som små bolde, hula hop ringe, faldskærm, fjer, små risposer, en dukke og tæpper.

Vi har fokus på, at børnene får trænet det indre øre som styrker balancen. De skal have en tur i snurretoppen, lave kolbøtter, hoppe og rulle/trille.

Motorikken, sproget og den sociale læring bliver udfordret. At grine sammen, at bevæge sig sammen, at gemme sig sammen, at kravle over en forhindringsbane sammen. Dette kan åbne for nye relationer og styrke fællesskabsfølelsen blandt alle børnene.

Ved at deltage i leg og bevægelse indgår børnene i et praksisfællesskab med ritualer, normer, regler og værdier. Værdier som f.eks. at lære at vente på tur, at give plads til alle og at blive i legen til, alle har fået en karruseltur.

Vi oplever genkendelsesglæden ved de enkelte lege, og kan øge sværhedsgraden jo længere vi kommer frem i forløbet. Der er altid én eller to nye lege.

De mellemste børn

Gruppen af de mellemste børn kalder vi 5 stjerner. I efteråret og vinteren har vi en gruppedag om ugen, som vi bruger på Ninja-træning. Fra januar har vi to ugentlige dage i gruppen, hvor den anden dag bruges på forskellige aktiviteter. Til Ninja-træning har vi to fokuspunkter, som er:

- Styrkelse af barnets selvværd gennem succesoplevelser
- at lege social dannelse ind

Hvert år sammensætter vi et fleksibelt træningsforløb ud fra sammensætningen af den aktuelle børnegruppe. Således kan alle være med, men samtidig bliver de tilpas udfordret og får succesoplevelser med de ting, de ikke mestrede tidligere. Dette gør vi igennem motorisk leg, hvor vi fx bygger en historie op om en Ninjabane, hvor børnene eksempelvis skal gå på line (liste over tage - balance), gribe bolde (stjæle diamanter fra Kejseren-koordination), lave rullefald og meget mere. Igennem dette oplever vi, at børnenes selvværd bliver styrket, og at de får en stolthed ved at kunne klare missionerne. Igennem forløbet har vi også fokus på den sociale og personlige dannelse. Dette gør vi ved at snakke med børnene om fire forskellige dyr (karaktertræk):

Aben (den spontane/glade/legesyge), Elefanten (den eftertænksomme, rolige), Tigeren (Den vilde/modige), Sommerfuglen (den hjælpsomme/empatiske).

Vi øver os meget i, i hvilke sammenhænge det er hensigtsmæssigt at være de forskellige dyr, fx er det godt at være aben på legepladsen, mens det ikke er godt at være den ude i trafikken. Vores grundtanke er, at børnene ikke skal være mindre tydelige i deres karaktertræk, men at de nogle gange skal styrkes i at have mere af de andre "dyr", og her igennem få en begyndende bevidsthed om sig selv og samspillet med andre.

De store børn

I gruppen for de store børn - de 5-6-årige - arbejder vi med at synliggøre den udvikling, som børnene går igennem i deres børnehavetid. Det gør vi bl.a. ved at tydeliggøre skiftet fra mellemgruppen til gruppen for de store børn.

Det, at blive større, forpligter, men giver også privilegier. For eksempel skal de store være legepladshjælpere, som skal trøste og hjælpe de mindre, når vi er ude – eller hjælpe til i garderoben når vi kommer ind. Til gengæld så kan man som stor få lov til nogle andre ting – f.eks. at være inde når andre er ude.

Vi har fokus på tre værdier, som vi oplever, er relevante for gruppen for de store børn:

Positiv egen narrativ fortælling: Vi skaber muligheder for, at det enkelte barn kan opleve sig selv som betydningsfuld og handlekraftig. Det gør vi bl.a. ved at tage udgangspunkt i børnenes egne interesser og evner, når vi planlægger aktiviteter som f.eks. vores børnemuseum.

Livsduelighed: Vi italesætter det at øve sig, at turde og at mestre og skaber muligheder for at børnene kan opleve at komme helskindet igennem prøvelser og udfordringer. F.eks. gennem at lege teaterleg, hvor vi kan have fokus på det at turde stille sig i foran en gruppe.

Fællesskab: Vi ønsker at synliggøre vigtigheden af et godt fællesskab og styrke børnenes ansvarsfølelse og ejerskab i forhold til fællesskabet. Det gør vi ved at skabe fælles oplevelser og aktiviteter, som sætter fokus på det at kunne noget mere i det store fællesskab, og det at bruge fællesskabet som støtte for det enkelte barn. F.eks. at et barn lærer et andet barn at klatre op i det høje tårn – eller at hele gruppen arrangerer noget for resten af børnehaven

Overgange:

Indkøring

Indkøring har en meget høj prioritet da vi mener at en tryk start for både barn og forældre giver det bedste fundament. Når man starter i børnehaven sørger vi for at der er en pædagog der kan tage imod, vise rundt etc. Og som kan tage sig af dialogen med forældrene. Vi har som sådan ikke en fast pædagog til hele indkøringen, da vi tit oplever at det nye barn selv finder den voksen som det føler sig mest tryk ved, men vi sørger altid for at der en voksen der kan tage sig af de nye børn. Vi plejer at sige at en indkøring tager ca. En uge men at alle børn er forskellige og at det derfor kan variere.

Fra børnehave til skole:

I foråret og frem til at børnene udmeldes af børnehaven har Storegruppen fokus på at forberede børnene på skolestart og give dem en god overgang fra børnehave til skole. Storegruppen giver os desuden et godt billede af det enkelte barns skoleparathed og om, der er noget, vi skal have ekstra fokus på i barnets sidste tid i børnehaven. Vi besøger så vidt muligt de aktuelle skoler og fritidshjem, så børnene kan få et indtryk af det nye, der venter dem og dele det med deres venner.

I foråret laver vi opgaver og projekter, der skal give os et billede af barnets færdigheder f.eks. om de kan klippe, og hvordan de reagerer, når de skal tale til en gruppe. Vi arbejder med deres selvhjulpenhed og det, at indgå i en større gruppe – som for eksempel at kunne modtage en kollektiv besked, kunne vente til det bliver ens tur og andre aspekter af det at gå i skole. Vi snakker med børnene om deres tanker ved at skulle starte i skole og øver "frikvarter".

I det netværk af institutioner som vi er del af – mødes alle storegrupper nogle gange i løbet af foråret og laver fælles aktiviteter. Det giver børnene lidt erfaring med at mødes i større forsamlinger – med et fælles omdrejningspunkt der kræver deltagelse.

Hvis vi vurderer, at der er specifikke ting som den kommende skolen skal vide om et barn, holde vi – i samarbejde med forældre -et møde, hvor både skole, fritidshjem og forældre er med. På den måde sikrer vi os, at der er et kendskab til barnets behov inden skolestart.

Som afslutning på storbørnsgruppen laver vi en fest om aftenen. UDEN forældre. Når børnehaven lukker går alle hjem og skifter til ynglingstøjet. Når børnene vender festklædte tilbage, serverer vi en 3-retters menu, danser disko og laver skattejagt på legepladsen.

Udsatte børn

Børn kan være udsatte på forskellige måder, socialt, fysisk og/eller psykisk.

Det kan være med sprog, motorik, sygdom, manglende indlæringssevne m.m., og det kan være børn, der har det psykisk svært pga. adfærdsmæssige udfordringer eller sociale omstændigheder, f.eks. skilsmisse.

Som lille institution har vi mulighed for at sikre, at det udsatte barn og barnets familie møder et helt personale, der alle forstår og kan handle i forhold til barnets specielle behov.

Når det er gavnligt for et udsat barns trivsel og udvikling, samarbejder vi med eksterne partnere f.eks. psykologer eller støttepædagoger.

Information og kommunikation

I forældresamarbejdet er det vigtigt med et højt informationsniveau. Den daglige snak, beskeder på tavlen, bestyrelsesreferater, nyhedsbreve og denne årsplan er med til at sikre, at forældrene ved, hvor vi er på vej hen.

Forældresamtaler er efter behov. Vi vil altid tage en samtale med forældrene, hvis enten de eller vi har behov for det. Somme tider er dette noget, der kan gøres inden for dagligdagens rammer – andre gange er vi nødt til at sætte tid af til et møde.

Når barnet skal i skole, tilbyder vi en afsluttende samtale.

Beredskabsplan

Vi har fået udarbejdet en plan for, hvordan vi skal forholde os, hvis der opstår brand i huset. Planen beskriver flugtveje m.m., og den forefindes i personalehåndbogen. Der er ydermere opsat flugtplaner på alle etager i huset. Vi bliver løbende informeret af kommunen om, hvordan vi skal forholde os til aktuelle emner f.eks. coronavirus, og vi er instrueret i, hvordan vi forholder os ved større katastrofer. I tilfælde af en evt. ulykke i børnehaven er Sundby Børnehave 33556927 vores samarbejdsinstitution.

Ydermere laver vi 3 brandøvelser om året. 2 varslede og 1 uvarsle

UNDERSKRIFTSBLAD

Børnehaven Himmel og Hav 2024-25

For medarbejderne: Louise Hylleholt

For bestyrelsen: Stine Rahr Bruzelius

For leder: Camilla Schaufuss

